

ОСОБЛИВОСТІ СУДОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Узагальнено завдання, які постають перед судово-економічною експертизою витрат діяльності підприємства. Визначено джерела інформації у процесі її проведення. Виокремлено особливості судово-економічної експертизи витрат діяльності підприємства.

Аннотация. Обобщены задачи, которые возникают перед судебно-экономической экспертизой расходов деятельности предприятия. Определены источники информации в процессе ее проведения. Выделены особенности судебно-экономической экспертизы расходов деятельности предприятия.

Annotation. The objects of the forensic and economic expertise of operation costs of a company have been summarized. The sources of information used in the course of conducting it were determined. The features of the forensic and economic expertise of company operation costs were identified.

Ключові слова: витрати діяльності, судово-економічна експертиза, судово-економічна експертиза витрат діяльності.

В умовах трансформації економіки України виникає безліч правопорушень – навмисних чи ненавмисних, пов'язаних із халатністю та корисливими діями, які завдають значної шкоди становленню та розвитку сучасного механізму господарювання. Це обумовлює необхідність ефективної роботи правоохоронних органів та потребує проведення судово-економічної експертизи.

Враховуючи факт, що витрати супроводжують будь-яку діяльність суб'єктів господарювання та безпосередньо впливають на її результат, можна стверджувати, що більшість експертних розслідувань пов'язані саме з дослідженням правильності формування витрат.

Окрім аспекти теорії та практики судово-економічних експертиз витрат діяльності підприємств розглядали такі науковці, як: Остап'юк Н. А., Панченко І. А., Понікаров В. Д., Пономаренко Н. І. та ін.

Серед багатьох напрацювань вчених не існує єдиної точки зору щодо визначення основних аспектів судово-економічної експертизи. Крім того, увага дослідників не акцентується на обґрунтуванні експертизи витрат діяльності підприємств, що й обумовлює актуальність теми дослідження.

Метою дослідження є обґрунтування особливостей судово-економічної експертизи витрат діяльності підприємства.

У результаті проведеного дослідження встановлено, що особливості судово-економічної експертизи витрат діяльності підприємства впливають з її сутності, завдань, які вона вирішує, предмета, об'єктів, порядку проведення. Важливою особливістю такої експертизи, яка впливає саме з сутності витрат (вони "пронизують" всі ланки діяльності підприємства), є наявність широкого кола питань, які можуть бути поставлені експерту за конкретною справою.

Судово-економічна експертиза витрат діяльності підприємства може вирішувати завдання щодо встановлення документально обґрунтованості розміру нестачі активів, періоду і місця їх утворення; відображення в обліку операцій з нарахування та виплати заробітної плати, інших виплат; формування собівартості; правдивості результатів фінансово-господарчої діяльності; реальності розрахунків із дебіторами і кредиторами; економічної доцільності отримання і використання кредитів і позик; установлення недоліків в організації бухгалтерського обліку контролю, які сприяли або могли сприяти заданню матеріальних збитків або перешкождали її своєчасному виявленню [1]. Завдання, які вирішує судово-економічна експертиза витрат діяльності підприємства, можна згрупувати за певними критеріями (рис. 1).

Отже, завданням судово-економічної експертизи витрат діяльності підприємства в цілому є встановлення та обґрунтування документально підтверджених фактів викривлення певних витрат.

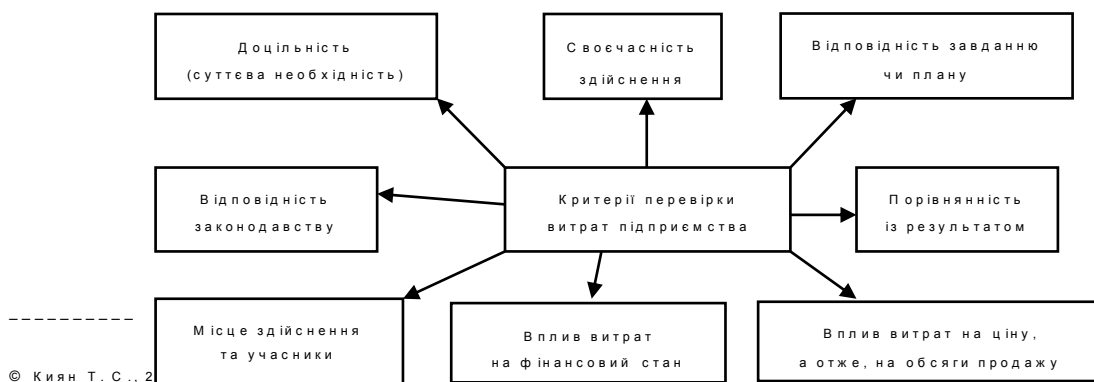

Рис. 1. Критерії перевірки витрат діяльності підприємства

У рамках конкретної справи експерт має вирішити певні завдання, що перед ним поставлені. Такі завдання, як правило, включають дослідження окремих елементів чи груп витрат, але не передбачають перевірку всіх витрат діяльності підприємства. Для вирішення поставлених завдань важливим аспектом є визначення матеріалів, які необхідно надати експерту. Обсяг документів, необхідних для дослідження, визначається конкретними обставинами справи та питаннями, які поставлені перед експертом [2]. Проте, на думку автора, доцільно систематизувати джерела інформації, які використовуються експертом у ході перевірки витрат діяльності підприємства (рис. 2).

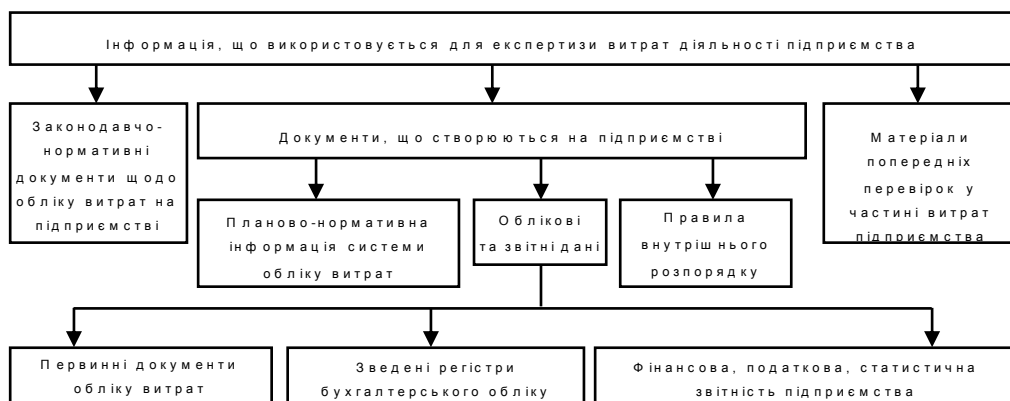

Рис. 2. Джерела інформації під час судово-економічної експертизи витрат діяльності підприємства

Перелічені на рис. 2 документи виступають об'єктами судово-економічної експертизи витрат діяльності підприємства, які безпосередньо підлягають перевірці для винесення експертного рішення по справі.

Таким чином, судово-економічна експертиза витрат діяльності підприємства спрямована на підтвердження чи спростування фактів викривлення (здебільшого заниження) сум витрат, що підтверджуються документально. Автором встановлено, що особливості судово-економічної експертизи витрат діяльності підприємства полягають у завданнях, які вона вирішує, предметі, об'єкті, порядку проведення.

Напрямом подальшого дослідження є розробка послідовності проведення судово-економічної експертизи витрат діяльності підприємства.

Наук. керівн. Кожушко О. В.

Література: 1. Понікаров В. Д. Судово-економічна експертиза: навч. посіб. / В. Д. Понікаров, С. М. Попова, Л. М. Попова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 382 с. 2. Бутинець Ф. Ф. Судово-бухгалтерська експертиза / за ред. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир: ПП "Рута", 2004. – 460 с.